

Sutinen

Jäsenlehti • 2016

ITÄ-HELSINGIN TAIDeseura

Sisältö

Hyvä kasvualusta	3
Varjosta valoon. Itä-Helsingin Taideseuran 37. vuosinäyttely	
Stoan Galleriassa 17.5.–4.6.2016	5
Mika Vesilahden perustelut kunniainnoin saaneiden valintoihin	5
Kritiikki-ilta 18.5.2016 taiteilija Mika Vesilahden kanssa	6
Kesäkurssilaisen ajatuksia	12
Avarellimonotyyppiakurssi 1.–2.10.2016	13
Alice Neelin taiteesta	14
Kokeilevaa maalausta	16
Akryylimaalauksen kurssi	17
Idän kyläjuhla	17
Esittelemme: Jaakko Liukkonen	18
PVC-grafiikan kurssi 29.–30.10.2016	24
Anselm Kiefer. Olemassaolon peruskysymysten äärellä	25
Vanhon arkistojen siivoustalkoot	29
Houkutus - Temptations	30
Taideseuran ulkopuoliset näyttelyt	30
Elämyksiä kesässä	31
Puotilan Meripäivät	31
Ajankohtaista: Kevään 2017 kurssit	33
Akvaarikurssin päättäjäiset	34
Jäsenmaksut ja jäsenkortit	34
Itä-Helsingin Taideseuran hallitus	35

Kannen kuva: Alexey Paramonov: Always late.

Itä-Helsingin Taideseuran internetosoite: <http://www.itahelsingintaideseura.fi>

Hyvä kasvualusta

Pääkaupunkiseutua hemmotellaan monilla hyvillä näyttelyillä. On suuri etu, kun voi nauttia runsaasta taidetarjonnasta. Omasta viitseliäisyydestä usein on kiinni, kuinka aktiivinen taiteen kuluttaja on.

Kuluneen vuoden kohokohdiksi mielessäni nousevat näyttelyvierailu Ate-neumiin sekä erityisesti **Anselm Kieferin** näyttelyyn, jota kävimme Mäntässä Serlachius-museossa katsomassa. Meitä oli linja-autollinen sekä seuran jäseniä että ystäviä. Suurnäyttelyn järjestelyt toimivat erinomaisesti, ja takaisin tullessa näkyi vain tyytyväisiä ilmeitä. Kannatti lähteä pidemmällekin tutuista kuvioista. Tulomatalla eräs seuralainen totesi, että meillä on hyvä seura, mutta tehkää siitä paras!

Parhaaksi tullaan kovalla työllä. Tarvitaan paneutumista ja päämääriä. Jollet voi olla suuri puu, ole pieni pensas, mutta ole paras pensas, joka seudulla kasvaa. Asenne ratkaisee. Kasvuun johtaa salliva ja hyväksyvä ilmapiiri, jossa jokainen voi rauhassa toteuttaa pyrkimyksiään. Vertaistuen saaminen ja antaminen rohkaisee. Siinä vapautuu tekemään omia ratkaisuja ja saa iloa.

Pyrimme seurana tukemaan jäsenten taiteellista tekemistä kurssitoiminnan avulla ja pitämällä näyttelyitä. Koetamme etsiä uusia, kiinnostavia tekemisen tapoja ja luoda verkostoa taiteilijoihin ja opettajiin. Kannattaa vaikkapa lyhytkurssilla päivittää osaamistaan tai kokeilla jotakin sellaista tekniikkaa, johon ei ole aikaisemmin perehtynyt. Näin voi iloisesti yllättyä ja löytää itsestään uusia puolia.

Kulttuurielämyksiä ei synny ilman kulttuurin tuottajia ja taiteilijoita. Yhteiskunnalle kulttuuriin panostaminen tuottaa kulttuuri- ja taideharrastuksina myös valtavaa välillistä terveystaloudshyötyä. Neurologi ja kirjailija **Markku T. Hyypän** mukaan kulttuuri- ja taideharrastukset auttavat pysymään kauan työkykyisenä, puhumattakaan yksilöille koituvista terveys- ja hyvinvointihyödyistä ikään katso-matta.

Itä-Helsingin Taideseura pyrkii tarjoamaan omalla alueellaan jäsenilleen hyvän kasvualustan.

Kirsti Pesari
puheenjohtaja

Varjosta valoon

37. vuosinäyttely 17.5.–4.6.2016 Stoaan galleriassa. Avajaiset

Mika Vesilahden perustelut kunniamaininnan saaneiden valintaan

Kuva Tua Mylius

Gero Mylius sekä hänen kaksi työtään: Pitkät varjot (vasemmalla) ja Skymning.

Kunniamaininnan saaneet tekijät Mika Vesilahti valitsi ensimmäisen hänelle tulleen tuntuman mukaan ja se säilyi myös loppuun asti. Intuitiivinen ensivaikutelma on hänestä paras ja aidoin. Valituissa **Gero Myliuksen** akvarelleissa kova- eli jyrkkärajaisuus vs. pehmeä, vesivärille ominainen ilmaisu toimivat hyvin ja sopivat näyttelyn 'Varjosta valoon' -teemaan. Työt olivat tarpeeksi pelkistyneitä ryhmänäyttelyyn.

Virve Stöör-Forsbomin öljyissä hänestä ihastutti luontohavainnon puoliabstrakti tiivistäminen, joka oli toteutettu prosessimaalauksen keinoin.

Anita Puumalan akryylitöissä oli kerroksellisuutta ja myös tältä tekniikalta vaadittua avonaisuutta. Tumma valöörikohta oikeassa paikassa loi vaaleille vaaleille avoimen tilan tunnun.

Kuva Maila Niskanen-Kopio

2948 Virve Stöör-Forsbom: Varjosta valoon Kompositio 2

Kuva Tua Mylius

Anita Puumala: Varjosta valoon.

Kritiikki-ilta

18.5.2016 taiteilija Mika Vesilahden kanssa

Kuva Tua Mylius

Mika Vesilahti pitämässä kritiikkiä.

Kritiikkitilaisuuden aluksi **Mika Vesalahti** kertoi omasta taiteilijanpolustaan. Hän oli aloittanut maalaamisen 15-vuotiaana, kävi ensin Vapaan taidekoulun, sitten Kuvataideakatemia ja valmistui maalauksen laitokselta. Hän on pitänyt yli 40 omaa näyttelyä ja osallistunut vähintään yhtä moneen ryhmä- ja yhteisnäyttelyyn. Viimeisimmässä näyttelyssä Taidesalongissa esillä oli n. 500 piirrosta – varsinaisesti hän on maalari, mutta maalarin pitää osata myös piirtää. Järjestötoimintaan hän osallistuu Helsingin Taiteilijaseuran puheenjohtajana.

Tähän näyttelyymme tarjottujen töiden taso oli juryttäjälle ilahduttava yllätys. Selvästi pitkäaikainen harrastaminen oli tuonut materiaalin käytön ja sisällön luomisen hallintaa. Jurytystilanteessa vastassa oli ensin valtava teosmassa, josta hahmottaminen alkoi reilulla karsimisella. Karsiminen oli armollista, koska hän ei tuntenut tekijöitä eikä heidän

aivoituksiaan. Tässä vaiheessa tekijöiden mieltämiä teoskokonaisuuksia saattoi hajota, toisaalta uusia voi myös syntyä. Oli oltava suhteellisen ankara ja karsittava mekaanisesti osa pois. Jäljelle jäävien töiden värit alkoivat ensin puhua ja muodostaa kokonaisuutta. Seuraavaksi nousivat sisällöt, tässä tapauksessa näyttelyn teema 'Varjosta valoon'. Valituissa töissä oli kertomuksellisuutta, jota hän itsekin harrastaa. Kertomuksen muodostuminen kuvan avulla luo sisältöä. Tässä yhteydessä hän totesi, että intuitiivinen ensivaikutelma on paras ja aidoin.

Abstraktit työt näyttelyssä olivat vähemmistönä, ehkä tarjonnastakin johtuen. Niinkin kävi, että karsintavaiheessa hän katseli puoliabstraktia kuvaa vaakasuorassa, joka ripustuksessa kuuluikin olla pystysuorassa. Sen uudelleen hahmottamisessa olikin sitten omat hankaluutensa. Vitriineiden teokset loivat yhteisnäyttelyyn pienen intiimin osaston. Näyttelyssä tarvitaan myös isoja töitä, joiden 'majesteettillisempi' ripustus korkealle luo katsojalle kiintopisteitä. Stoassa tällaisille töille sopivat päätyseinä ja ylägallerian kaide. Tällaiset tilan haltuun ottavat työt näkyivät kauas ja houkuttelivat ehkä myös ulkoa katsojia tutustumaan. Yläkerran sermuseinämiään hän pyrki tarkoituksella luomaan olohuonemaisen vaikutelman, jota valitut teokset tukivat.

Ripustuksessa Mika Vesilahden valinnoissa vaikutti mm. värien yhteensopivuus. Hän lähestyi töitä paljolti sommittelun kautta, koska se on yksi ydinasia maalauksessa. Sommitteluissa, joissa esim. ihmisryhmä tai massa on kuvan keskellä, saattaa etualalle syntyä tyhjä tila. Lähempänä oleva yksittäinenkin objekti voisi tuoda rytmiä ja syvyyttä kuvan esittämään tilanteen hahmottamiseen. Samoin kun kuvan reunoista rajautuu

jotain ulkopuolelle, syntyy liikettä, jota oma mielikuvitus saa täydentää. Sääntö on, että objektia ei saa rajata kuvan reunaan, vaan viedä se reilusti ulos tai jättää kunnolla sisälle. Tehokkaasta tilankäytöstä hän mainitsi esimerkkinä **Pablo Picasson** klassisen kauden maalaukset, joissa esittävät, tyyliinlytyt naishahmot ulottuivat lähes teosten laitoihin asti. Maalauksissa voi olla myös tasovaihteluita; osa aiheetta on yksiulotteisessa tasossa, toinen ulotteisempi tuoden valon ja varjon vaihtelut ja muodon.

Joskus työt eivät toimi yksittäisinä, vaan sarjan osina, jolloin väritkin saavat enemmän merkitystä ja liikettä ja tukevat toisiaan. Saman tekijän useampi, esittävän ja abstraktin rajoilla keinuvalla ilmaisulla tehty maalaus, toimi vain yhdessä ja muodosti kokonaisuuden – yhden teoksen.

Jos idea 'kuva kuvassa', jossa osa on ikään kuin suurennos teoksen yksityiskohdasta, ei toimi, ajatus voisi täsmentyä

Kuva Tua Mylius

sarjaksi jatkamalla. Usein työ saa merkityksen vasta sarjan osana, hän itsekin harrastaa sitä. Yhteisnäyttelyssä eivät tosin kovin laajat sarjat ole mahdollisia. Sisältöä kannattaa miettiä myös niin, että jos kuvassa on liikettä, mutta se ei oikein itsenäisenä toimi, vieressä voi olla pyssähtyneempi kuva kontrastia luomassa. Useat runolliset tussikuvat maiseman yksityiskohdista muodostavat sarjallisena kuvakertomuksen.

Taidehistoriaa on mukana paljon käytetyssä aiheessa härästä. Härät ovat

Kuva Tua Mylius

Kuva Maila Niskanen-Kopio

Matti Elomaa: Palmusali.

vaikuttavia, rauhallisia ja samalla uhkavia ja piilevän voimakkaita. Näyttelyn härkä-teemaisesta teoksesta se välittyi tehokkaasti, kohteen kuvaus oli keskitynyt. Länsimaisen taiteen perusteemaa, äitiä ja lasta, (vaikka tässä oli lapsiäiti ja hänen vauvansa) tuotiin esille keskityneessä ja intensiivisessä työssä. Myös

Kuva Maila Niskanen-Kopio

Liisa Mälkki: Kuutamo.

musiikki on juryttäjän mielestä aiheena hyvä, koska ääni on vaikea maalattava. Sitä voi ilmaista esim. väriharmonialla - 'Harmony in blue'.

Pohjan muodoilla on myös merkitystä. Suorakaide lappeellaan viittaa maisemaan, pystysuora on dramaattinen. Neliö on taas pohjana haastava, koska se ei viittaa mihinkään. Toisaalta sen takia neliö sopii hyvin esim. kasvi-aiheille.

Juryttaja halusi muodostaa näyttelytilan perälle akvarelliseinä. Valoa tuli tilaan hyvin ja akvarellin perustuu valoon. Valo heijastuu pohjasta, joka saa värit näkymään. Pohja ei saa silti olla liian aukkoinen – siinä tapauksessa se muuttuu pelkäksi pohjaksi. Valon mysteeri on pienestä kiinni. Puhdasoppisessa akvarellissa ei käytetä valkoista väriä. Jos sitä on mukana, teos muuttuu guassiksi eli peiteväriyöksi. Kangaspohjalle (gesotulle) maalatun akvarellin ongelma on värin imeytyminen; pohja 'nielaisee' sen.

Ryhmänäyttelyssä korostuu usein pelkistynyt ja selkeä työ, joka tulee paremmin esiin kuin runsas ja 'täysi'. Häntä viehätti esim. rinnastaa akvarellipari, jossa oli ulkotila-sisätila, luonto-rakenne ja valo-keinovalo ja pelkistyneesti käytetty pohjan valkoisuus. Kunniainnalla palkituissa akvarelleissa kova- eli jyrkkärajaisuus vs. pehmeä, vesiväri- le ominainen ilmaisu toimivat ja sopivat hyvin näyttelyn teemaan. Mika Vesalah- ti kertoi itse rentoutuvansa akvarelleja maalaamalla, öljyväri ja akryyli ovat puurtamista. Akvarellissa maalaushetki ratkaisee paljon, miten hallita valumia ja sattumia, myös avonaisuutta on oltava tarpeeksi. Maalauspaikkakin vaikuttaa; välimerellisessä maisemassa valo on pehmeämpi kuin pohjoisessa.

Öljy- ja akryylitöiden kohdalla juryttaja suositteli pohjan sävyttämistä ennen varsinaisen maalaamisen aloittamista. Jos siihen käytetään akryylivärejä, pohja kuivuu jo puolessa tunnissa. Pohjan sävytys edesauttaa kerroksellisuuden luomista. Maalatesa avonaisuus on tärkeää, jotta vältetään työn tukkoon menemistä.

Kuva Maila Niskanen-Kopio

Seppo Eloranta: Kivinokka talvella.

Japaninpaperilla olevan (grafiikan) kuvan voi siirtää myös maalauksen pintaan. Liimauksessa reunasaumojen on oltava tiiviitä, ettei synny katsetta häiritseviä varjoja. Maalin valuttamisjäljet ovat kiehtovia ja niitä voi tehdä moneen suuntaan työtä kääntelemällä. Esimerkiksi useissa **Leena Luostarisen** töissä valumajäljet muodostavat ristikoita.

Jos oma maalaustyylillä on 'roisi', sitä voi korostaa kohotusaineilla. Niillä maalia saa paksunnettua vielä aineellisemmaksi. Työssä voivat vaihdella paksu/vahva jälki ohuen kanssa. Ne toimivat parina niin kuin valo ja varjokin. Maalauksissa käytetyistä kimalle- ja hiletehosteista Mika Vesalahti ei ollut innostunut, hänelle ne toivat mieleen joulukoristeet.

Yhteisnäyttelyssä juryttaja joutuu valitsemaan tekijän useammasta vahvoilla väreillä maalatusa teoksesta ehkä vain yhden, koska muuten teokset alkaisivat 'syödä' toisiaan. Yksin teoksen valovoimaisuus korostuu. Omien näyttelyiden pitäjille hän suositteli, että vahvojen

maalausten seassa on hyvä olla kevyempiä, neutraaleja, ohuella maalattuja töitä luomassa kontrastia.

Öljy- ja akryylitöiden yhteydessä käsiteltiin prosessimaalausta, jota oli käytetty puoliabstrakteihin luontohavaintoihin. Prosessimaalaustekniikka tarkoittaa, että kaikki eri työvaiheet näkyvät lopputuloksessa, niitä ei pyritä peittämään. Suomessa **Schjerfbeck** oli tekniikassa ensimmäisiä, hänen öljytöissään näkyvät esim. hiilen viivat. Klassisessa maalauksessa taas päämäärä oli kiiltävä, tasoitettu pinta.

Juryttaja yhdisti ripustuksessa hollantilaisen 1500–1600 -lukujen kabinetti- taiteen hengessä maalatut erillisteokset yhteen, yhdeksi työksi, jolloin ne hänen mukaansa alkoivat kertoa runsaampaa tarinaa kuin yksittäisinä. Niistä syntyi kuvakertomus.

Musta hiili on herkullinen ja valovoimainen väline. On lähinnä mielipidekysymys, kannattaako sen lisäksi käyttää lisävärejä. Mustalla hiilellä oli luotu

Kirsi Taussi: Katse.

elävänmallin piirustuksiin valöörivaihteluita ja hämyisyyttä. Mallin käyttämät esineet, kuten paimensauva, toivat kuvaan kertomuksellisuutta – tarinaa – ja persoonallisella kuvaustavalla vältetään liika anatomisuus.

Monipuolista piirtämistä näyttelyssä edusti hiilellä, tussilla ja pastelleilla tehty kollaasi, jossa yhdistettiin karikatyyrejä, peruspiirtämistä, croquis'ta ja sarjakuvamaista ilmaisua.

Näyttelyn monipuolisuuden kannalta oli hyvä, että mukana oli myös kuivapastellitekniikalla tehtyjä töitä. Ne olivat realistisia ja synnyttivät kontrastia muihin.

Grafiikkaa oli näyttelyssä mukana vähän. Hyvä, että joukossa sitä oli myös mustavalkoisena toteutuksena. Töiden pelkistyneillä muodoilla leikittiin keskinäisiä suhteita ja paikkoja muuttamalla. Niissä oli samalla pysähtyneisyyttä ja liikettä, valoa ja varjoa, tummaa ja vaaleaa. Ripustus korosti liikettä. Sommittelun suhteen abstraktin työn tekeminen on

vähintään yhtä haastavaa kuin esittävän, säännöt tulevat siinäkin aina eteen.

Värien ollessa samaa valööriastetta kuvaa voi räväköittää vahvemmalla aksentilla tai vastavärillä tuomaan intensiteettiä. Värien tasaisuudessa Mika Vesalahti määritteli aksentin esimerkiksi painokkaammaksi kohdaksi tai täpliä kasaumaksi. Esimerkiksi punavoittoisessa työssä vihreän vastaväriaksentti luo vahvan vaikutelman ja tuo syvyyttä. Vihreän hän määritteli usein vaikeasti hallittavaksi väriksi, joka kannattaa sekoittaa itse. **Pekka Halonenkaan** ei pitänyt vihreästä, vaan maalasi mieluiten syksyä, talvea ja kevättä. Hänestä maalauksessa kesä oli kuin pinaattia. Viridiaani tai muu valmis vihreä on helposti keinotekoinen, muovinen suhteessa siihen, mitä itse luonnossa näemme. Kevät ja alkukesä ovat vihreiden vivahteikkainta aikaa, kunnes ne heinäkuussa muuttuvat 'pinaatiksi'. **Kandinsky** määritteli vihreän 'märehtiväksi lehmäksi, mikä ei liiku minnekään'.

Valkoisella voi raikastaa ja keventää silloin, kun käyttää kaikkia päävärejä ja kuvasta on tulossa hyvin, jopa liian, täyteläinen.

Työ kannattaa myös jättää lepäämään, jos tuntuu, että jotain puuttuu,

Ritva Lumiaho-Pesola: Aurinko nousee.

Pirkko Martin:
Neljä vuodenaikaa.

Kuva Maila Niskanen-Kopio

muttei oikein tiedä, mitä. Uusi tarkkailu voi tuoda ratkaisun tullessaan. Kuvassa olevaa tyhjyyttä ei välttämättä pidä täyttää, vaan siinäkin pieni valöörivaihtelu, värin aksentti – jopa yksittäinen pensselin veto – voi muuttaa tilan merkitykselliseksi. Värikerrosten käyttö kiehoi juryttäjää; kerroksellisuudella voi saada syvyyttä ilman perspektiiviä tai taulun sisään johdattavia viivoja.

Valokuvasta maalattaessa ongelmana on usein lopputuloksen kaavamaisuus, joka oli eräissä valituissa töissä onnistuneesti vältetty ja saatu luotua tunnelmaa.

Kiilapuukehyksiin pingotettujen maalusten reunat herättivät myös keskustelua. Joskus työstön näkyminen reunojen valumissa on parempi kuin maalauksen jatkaminen reunan yli. Sivusta katsottuna työ ikään kuin jatkuu ja ei jatku, taitos haittaa ja siitä tulee kummallinen vaikutelma. Mika Vesalahti on omassa opetuksessaan usein neuvonut maalaamaan reunat neutraalin yksivärisenä tai valkoisena, jopa musta voi toimia. Tällöin tarkoitus on, että reuna selkeästi erottaa teoksen seinästä, mutta myös itse kuvasta, muodostaa kehysten. Moderni kehys, jos sitä käytetään, on hyvin yksinkertainen, pelkkä lista. Kehysten 'röyhelöt' ovat nykyään tahallisia.

Näyttelyyn valittavien töiden yhteydessä juryttäjä ei nähnyt teoksien nimiä, vaan valinnat perustuivat visuaalisuuteen. Töiden nimeämisestä voisi hänen mielestään pitää vaikkapa oman kurssin;

nimi voi olla konkreettinen, runollinen, 'numero 1' tai romanttinen runonpätkä. Mikään ei ole oikein tai väärin, mutta nimenantoon kannattaa uhrata ajatuksia.

Mika Vesalahti kertoi omasta ja monien muiden nykymaalareiden tavasta välttää signeerausta etupuoella. He laittavat nimen tai puumerkin ja tarpeelliset tiedot kuten vuosiluvun, tekniikan ja koon, työn taakse. Töitä myydessä ne ovat tietenkin välttämättömiä. Edessä olevaan signeeraukseen voi käyttää nimenkirjaimia koko nimen sijaan ja tehdä se vastavärillä ja ohuella pensselillä. Sitä ei tulisi vetää esimerkiksi mustalla tussilla eri värimaailmaa olevan taulun pintaan kokonaisuutta rikkomaan. Nimen voi tehdä taiteellisesti värin avulla tai dekoratiiviseksi osaksi maalausta. Signeeraus hallitsee helposti liikaa, hyvin tehtynä se ei tule esiin muusta teoksesta. Se on joka tapauksessa osa kuvaa – oleellinen tai ei – ja sitä on vaikea katsoa ohi.

Näillä yhteenvedoilla ja tilaisuudessa henkilökohtaisesti saadun palautteen kanssa on hyvä jatkaa kohti seuraavia yhteisiä ja omia näyttelyitä.

Maila Niskanen-Kopio

Kuva Maila Niskanen-Kopio

Vesa Urtti: Madonna.

Kesäkurssilaisen ajatuksia

O hjaaja **Katariina Salmijärvi** oli ennestään tuttu minulle joltain Vartiosaaren kesäkurssilta ja jäänyt mieleen kannustavana ja oivaltavana.

Tehtävien annot olivat kiinnostavia ja inspiroivia: VÄRI juuri sellaisena kuin sen näette – se oli ensimmäisen päivän aihe ja sen kanssa menttiin ulos luontoon. Maalasin lehtiä ja hiilittynyttä puuta ja nautin väreistä. MUOTO oli vuorossa toisena päivänä. Keskityin piirtämään rannan kiviä ja lintuja.

Lea Lakio ja Eeva syventyvät väreihin

Seuraavina päivinä tehtävänä oli PELKISTÄÄ aihe, joko edellisenä päivänä maalatusta tai uusi kohde. Kivet ja niiden heijastukset kiehtoivat minua.

Alkuvuikosta paistoi aurinko, vaikka rannalla olikin viileää. Kivipuistossa metroaseman lähellä oli ajoittain paahtavan kuumaa. Katariina kiersi katsomassa ja kommentoimassa. Loppuvuikon ajoittaisesta sateesta huolimatta osa työskenteli ulkona, minä myös, torstaina sadeviitan ja sateenvarjon turvin.

Oli kiinnostavaa nähdä perjantaina kunkin osallistujan viikon työt, miten muodon pelkistämisen myötä aihe oli saanut uusia ulottuvuuksia, miten paljon pelkkä väri kertoi. Ja jokaisella aivan omanlaisensa kädenjälki.

Itselleni tämä kurssivuikko oli hyvin merkittävä: pääsin maalaamisen maakuun, sain jotain ideaa paperille. Kurssin ansiosta päädyinkin sitten syksyllä torsi-
taipajaan jatkamaan lepotauolla ollutta rakasta harrastustani.

Anneli Qvick

Pipa Kemppainen maalaa luonnossa.

Kuvat Tua Mylius

Akvarellimonotyyppiakurssi

1.–2.10.2016

A kvarellimonotyyppiä on maalauksellinen, akvarellinkaltainen grafiikan menetelmä. Pohjustetulle laatalle maalataan vesiväreillä. Värin kuivuttua kuva

vedostetaan kostutetulle syväpainopaperille. Tuloksena on heleä ja kuulas, uniikki vedos. Laattamateriaaleiksi sopivat metallilevyt kuten esim. offset-pelti, kuparilaatta tai ruostumaton teräs ja muovilevyt kuten piirtoheitinkalvo, pvc- ja akryylimuovilevy ja vastaavat. Vedospapereina parhaita ovat syväpaine- ja litografiapaperit, mutta kokeilla voi myös japanin- ja riisipaperia, pariisinpaperia ja vähäliimaista akvarellipaperia ja muita kostutusta kestäviä papereita. Väreinä parhaita ovat akvarellivärit, myös akvarellikynät ja -liidut käyvät, pohjusteena on arabikumi. Työvälineisiin kuuluvat mm. pensselit, metallileikkurit, mattoveitset, sakset, viila, liitujauhe, Sinol, etikka, suola, astianpesuaine tai ruokaöljy. Mielenkiintoinen, myrkytön ja monipuolinen taidegrafiikan tekniikka!

Akvarellimonotyyppian kurssi pidettiin lokakuussa. Kurssin opettajana toimi taidegraafikko **Hanna Holma**.

Kuvat Pirkko Raulo

Tyytyväisiä vedostajia.

Susanna Sääskilahti

Alice Neelin taiteesta

Alice Neel: *Omakeuva*, 1980

Modernin elämän maalari **Alice Neel** (1900–1984) oli amerikkalainen taiteilija, jonka tuotantoa ja uraa on tunnettu huonosti. Ateneumin näyttely on jo lähtenyt laajalle Euroopan-kiertueelle. Taideseuraiset kävivät syksyllä Ateneumissa tutustumassa Alice Neeliin.

Alice Neelin elämäntyö hahmottui kronologisesti järjestetyssä näyttelyssä selkeästi aikansa taustaa vasten. Taiteilijan

elämässä oli sosiaalisia jännitteitä, joita maalausten kautta on luettavissa. Esiin nousevat perhe, ystävät ja tuttavat, asuin-ympäristö eri yhteiskuntakerroksineen, ala- ja yläkulttuureineen.

Mieleen jäi Neelin tapa käsitellä muotokuvaa. Alice Neel nimitti itseään ”sielujen keräilijäksi”, sisäisen näköisyyden etsijäksi. Ihmisestä löytyy jotakin perusinhimillistä ja yllättävää, usein hätkähdyttävääkin. Katsoja joutuu katsomaan omia asenteitaan ja uskomuksiaan useimmiten selkeästi tummalla rajattujen, suoraan kohti katsovien mallien edessä. Neel luonnehti taidettaan ekspressionismin ja realismin yhdistelmäksi. Vaikutteita on nähtävissä mm. **Edward Munchilta**, **Oskar Kokoschkalta** ja **Vincent van Coghilta**.

Havannan aikaiset työt (1926–1927) esittävät jokapäiväistä elämää, ja ne ovat sävyiltään tummia. Taiteilijan Kuubassa syntynyt tytär kuoli keuhkomätään, ja isä vei yllättäen toisen tyttären ja jätti äidin. Vieraantuminen ja henkilökohtaiset tra-

Nukke ja omena kuuluu Neelin uran alkupuolen tuotantoon.

Elonka, 1936.

gediat näkyvät taiteessa kuoleman teemoina. Kirkollisissa piireissä pahennusta herättäneen Rappiomadonnan (1930) ehtyneet rinnat ovat paljaana ja valkomekkinen kalvas lapsihahmo on hänen sylissään.

Perhe oli jo muuttanut New Yorkiin. Taiteilija oli tutustunut kommunistisen puolueen jäseniin, joista monista tuli hänen mallejaan. Teos *Elonka* (1936) kuvaa valkopuseroista, voimakasta naista. Työssä kiinnittää huomiota valon käyttö ja niukkojen värien intensiteetti. Valtion työllisyysohjelman turvin Neel pystyi vuokraamaan oman asunnon Chelseasta, josta hän muutti myöhemmin Harlemiin, jossa oli paljon puertoricolaisia ja latinalaisamerikkalaisia maahanmuuttajia. Tämän ajan muotokuvissa on perhe-elämää ja sukulaisia. Uudesta avioliitosta taiteilijalla oli kaksi poikaa. Kommunistisyytiensä vuoksi Neel joutui FBI:n kuultavaksi 1955.

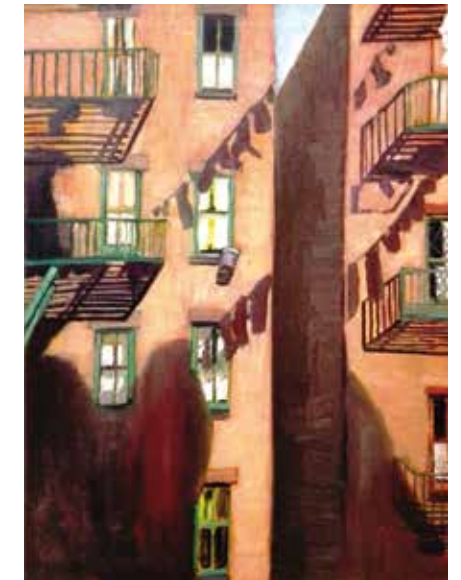
Upper West Side (1962–1984) oli taiteilijan viimeinen ympäristö, jossa asui

yliopistoväkeä ja taiteilijoita. Tänä aikana taiteen tekemisen ja näyttelyiden mahdollisuudet alkoivat vihdoinkin avautua naistaitelijalle. Neel oli noussut feministiseksi roolimalliksi ja hän osallistui 1970-luvulla aktiivisesti keskusteluun vähemmistöjen puolesta ja naisen asemasta. Neel matkusti Euroopassa mm. Neuvostoliittoon, Tanskaan, Norjaan ja Espanjaan. Alice Neel piti huomattavia näyttelyitä ja maalasi tunnettujen henkilöiden muotokuvia, hän alkoi saada tunnustusta taidekriitikoilta sekä sai taiteen kunniaohjorin arvon.

Tämän kauden töissä näkyy vapautuneisuus, kirkkaampi ja vaaleampi värimaailma kuin aikaisemmin sekä viimeistelemättömyys (esim. *Omakeuva* 1980).

Alice Neel kuoli kotonaan ja maalausi loppuun asti. Hänet koettiin aikanaan usein epäsovinnaiseksi. Taiteellaan hän halusi tuoda näkyväksi asioita, joista vaiettiin tai jotka sivuutettiin, mutta joille hän halusi oikeutusta.

Teksti ja kuvat Kirsti Pesari

Paloporta 1948.

Kokeilevaa maalausta

Susanna Sääskilahti: Aika.

Merja Heinon kokeilevan maalauksen kurssilla oli mahdollisuus teuttaa veistoksellista maalaustaidetta tai tutustua sabluunan käyttöön osana maalausta. Lyhyellä kurssilla en ehtinyt tietenkään kaikkia uusia tekniikoita kokeilemaan, mutta toisten työskentelyä seuraamalla oppii myös paljon.

Päätin tällä kertaa olla erittäin kokeellinen ja tehdä maalauksen puusta. Tätä varten piti käydä Lanternan K-raudasta hakemassa puuosastolta hukkapaloja. Mukavaa oli, että palvelu oli ystävällistä ei-

vätkä he veloittaneet mitään hukkapala puulevyistä ja kalikoista. Onneksi myös **Tuija Karhula** innostui kokeilemaan puumaalauksen tekoa, sillä hänen avulleen ja autollaan saimme verraten isot levyt kuskattua kaupasta pois. Tuijan mies vielä sahasi levyt meille sopivaan kokoon. Siitä vielä iso kiitos hänelle näin jälkikäteen.

Puusta tehdyn kokeellisen maalauksen valmisteluihin meni paljon aikaa. Kalikat oli hiottava hiekkapaperilla huolellisesti, alusmaalattava ja kuivumisen jälkeen ne oli vielä maalattava halutun väriseksi. Myös pohjalevyn alusmaalauksen oli tehtävä huolella, onneksi Merja Heino ohjasi meitä hyvin työskentelyn kaikissa vaiheissa. Kalikat sai kiinnittää työhön joko poraa käyttäen tai liimalla. Tekemäni teoksen palikat ovat pysyneet hyvin paikoillaan asennusliiman ansiosta. Sabluunamaalaus jäi nyt kokeilematta, mutta Merja Heino on luvannut järjestää meille kurssin työhuoneellaan, kunhan vain saataisiin sovittua kaikille sopiva aika.

Susanna Sääskilahti

Kuva Maila Niskanen-Kopio

Merja Heino avustaa Tuija Karhulaa puumaalauksen teossa.

Akryylimaalauksen kurssi

Kuva Liisa Mäki

6.–7.2.2016 pidetyllä kurssilla tutustuttiin akryylimaalauksen perusteisiin ja tekniikkaan omana ilmaisumuotonaan. Opettaja **Krista Kortelainen** antoi ohjausta maalauksen prosessin vaiheisiin sekä materiaalien ja värien käyttöön. Kurssilla maalattiin asetelmaa tai omista kuvista valittuja aiheita. Kurssi soveltui sekä akryylimaalausta aloitaville että uusia ideoita maalaustottumuksiinsa kaipaaville. Kurssi päättyi palautteeseen ja kritiikkipalaveriin.

Idän kyläjuhla

Kuva Kirsti Pesari

Taideseura oli mukana Idän kyläjuhlassa Stoa aukiolla 21.5.2016 omalla yleisölle suunnatulla työpisteellä. Runsaan ja innostuneen yleisön tekemiä piirustuksia öljyliiduilla akvarellipaperille syntyi 100 kappaletta. Lisäksi tehtiin yksi yhteisteos, johon varsinkin aikuiset piirsivät. Piirustuksista koottiin pienoisnäyttely, joka sijoitettiin taideseuran näyttelyn yhteyteen Stoa galleriaan.

Jaakko Liukkonen

Graafikko jolle oman taiteen tekeminen on ollut aina tärkeää

Jaakko "Jaska" Liukkosella on ensi vuonna kaksinkertainen juhlavuosi: tulee 70 vuotta siitä kun hän syntyi Pyterlahden kylässä Virolahdella, ja 50 vuotta siitä kun ensimmäinen oma työ oli taidenäyttelyssä.

On aika muistella.

"En nuorena tiennyt, mikä minusta isona tulee. Kansakoulussa oli tehtävänä piirtää kettu. Mun piirustus oli aina paras, kun opettaja nosti kaksi piirustusta kerralla ja kysyi kumpi on parempi. Taisi olla ensimmäinen kannustus, jonka silloin sain. Oppikoulussa en ollut mikään hyvä oppilas, piirustuksesta sentään aina oli ysi tai kymppi."

"Silloin aloin myös valokuvaamaan, voitin jonkun kilpailunkin koulussa. Kouluaineeseen kirjoitin että taiteilija, kun aiheena oli mikä minusta tulee isona. Hävetti kovasti, kun opettaja luki sen

Pan soittaa, poltettu savi, 2015.

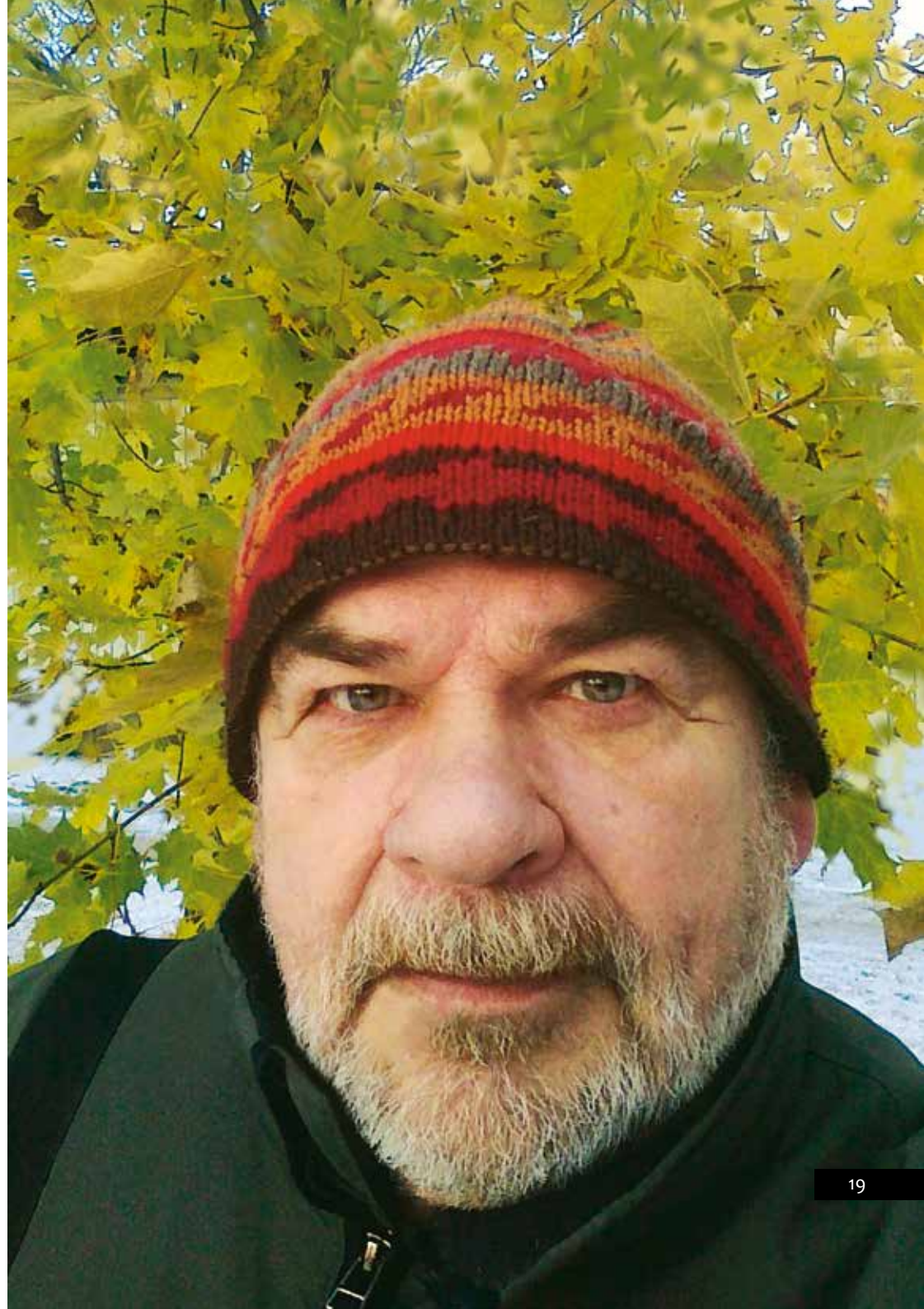
ääneen koko luokan kuullen."

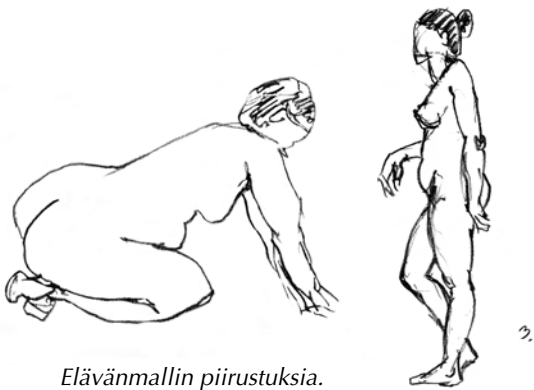
Keskikoulun jälkeen Jaska työskenteli kolme vuotta valokuvaamoissa, ensin Haminassa ja sitten Kouvolassa. Ja alkoi opiskella taidetta.

"Kouvolan taideseurassa kävin piirtämässä elävää mallia ja kansalaisopistossa opiskelin kuvanveistoa. Mulla on edelleenkin tämän korkuinen (nostaa kätensä) seisova pojan pysti jonka tein siellä". Silloin myös ensimmäinen öljyvärimaalaus 'Sipulit' pääsi taideseuran kevätnäyttelyyn.

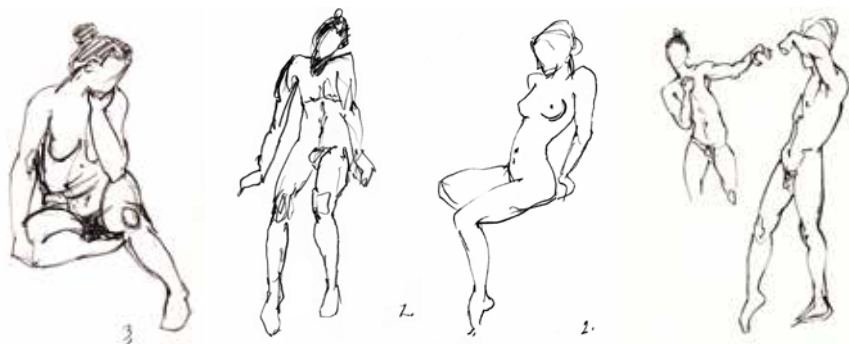

Nokkasiili, pehmeäpohja/akvatinta, 1996.

Elävänmallin piirustuksia.

Paprika, muovikaiverrus/garborundum, 2013.

Vasta armeijan jälkeen Jaska uskalsi ajatella taiteilijan uraa tosissaan, vaikka sanottiin, että eihän sillä elä. Ovet Taideteollisen korkeakouluun avautuivat toisella yrittämällä 1969, edellinen talvi kului saman laitoksen iltakoulussa.

Pääaine oli graafinen suunnittelu, sivuaineita oli monta. Opettajat olivat nimmeikkäitä. "Grafiikassa **Lipastin Teemu**, **Aarnialan Timo**, **Aartomaan Tapsa**, kirjagrafiikkaa opetti **Onni Oja**, **Kaj Franck** yleistä sommittelua, **Urpo Vento** elävää mallia, **Favenin Mauri**, **Erkki Hervo** ja **Paul Osipov** sekä **Seppo Kärkkäinen** piirustusta ja maalausta. Taidegrafiikkaa opetti **Maria Kähkönen**. Grafiikkaluokassa istui aina, kuin kalustukseen kuuluvana **Outi Heiskanen**."

Hedelmätarhan vartijat, etsaus/akvatinta, 2014.

Taideteollisessa vuodet 1969–73 kuuluivat opiskelijana, sen jälkeen neljä vuotta tuntiopettajana. "Opetin graafista teknologiaa, joka käytännössä tarkoittaa kirjapainotekniikkaa ja taittamista."

Opettaminen ei kuitenkaan ihan tyydyttänyt. Siksi hän meni mukaan opis-

Kuva Tero Kaino

Grafiikkaa kotioloissa. Tässä linolaatan korjailua keittiön pöydän äärellä.

kelukavereiden porukkaan, joka perusti Osuuskunta Käyttökuvan. Parhaiten se lienee tunnettu *Mämmilä*-sarjakuvasta, mutta kaikenlaisia alan töitä tehtiin. Alussa Käyttökuvasta toivat sivutoimitusta, kokopäivätyö siitä tuli 1977. ”Kyllästyin opettamaan, halusin tehdä itse.”

Työsuhteesta tuli 11 vuoden pituinen. Töitä riitti. ”Tein kaikkea, kirjoja, julkaisuja, vaikka mitä, hirveästi.”

Suomen kansan Karhusatuja ja *Suomen kansan Eläintarinoita* -kirjojen kuvitusnäyttelyt kiersivät pitkin Suomea.

Sitten työt rupesivat hiipumaan. Työtarjous Pellervo-lehdestä vuonna 1988 tuli oikeaan aikaan. Työ alkoi tuurauksina, vakinaistui sitten, ja Pellervo-lehdestä Jaska lopulta jäi eläkkeelle 22 vuoden jälkeen vuonna 2010.

Pääosan ajasta hän taittoi ja kuvitti kahta lehteä: *Kodin Pellervo* oli yleisaikakauslehti, *Maatilan Pellervo* oli suunnattu maatalousammattilaisille. Kaupunkioissa näitä lehtiä ei juuri näe, mutta alkuajoina levikit olivat valtavat, koska tilaukset menivät meijerien kautta. Sitten levikit laskivat, kun se loppui. Molemmat lehdet ovat kyllä ”hyvässä hapsessa” edelleenkin.

Mahtava peräsin ja pulleet purjeet, pronssi, 2016.

Kukkahattutäti, Betoni, 2016.

”Se aika Pellervossa oli todella kivaa, olen tosi tyytyväinen että olen saanut tehdä sellaista työtä mistä tykkään. En leipäntynyt. Se oli aina mielenkiintoista.”

Tekniikka kuitenkin kaiheri. Lehden tekeminen siirtyi yhä enemmän tietokoneille niin, että työssä ei saanut lopulta piirtää enää mitään. Ja se ei ollut hyvä.

Apu löytyi kotikonnuilta Vuosaaresta. ”Ajattelin, että täällähän on taideseura, minäpä lähden piirtämään elävää mallia. Edellisestä kerrasta olikin jo parikymmentä vuotta. Siitä jatkoin grafiikkaan, sitäkin olin tehnyt viimeksi opiskeluaikoina. Näitä asioita edelleen jatkan.”

Ensimmäisen kerran Jaskan töitä nähtiin taideseuran vuosinäyttelyssä 1994. Seuraavana vuonna hän tuli seuran hallitukseen ja Sutisen toimituskuntaan. Hallitustyö jatkui vuoteen 2009, Sutisen toimittaminen näihin päiviin asti.

Grafiikan harrastajia oli siihen aikaan paljon. ”*Pesolan Ritva, Pulkkinen Seija, Korhosen Liisa, Kankaanpään Uolevi ja Kaisa, Heikki (Nalle) Karhu* ja minä. Uusiakin, jotka eivät olleet koskaan ennen

tehneet, tuli monta: *Jouni Gratschew, Moona Havunta ja Jyrki Korhonen. Lisbet Lund* opetti. Tehtiin metalligrafiikkaa pääasiassa, myös linoja ja puupiirroksia.”

Seuran toimitilat olivat alussa omakotitalossa Purjetieellä. Grafiikkaa tehtiin osittain kellarissa, tila oli matala ja ilmanvaihto huono. ”Loppuillasta kaikki olivat jo aikamoisessa huurussa”, Jaska nauraa.

Entä miten eläkepäivät muuttivat taiteen tekemistä?

”No, mähän olen taittanut edelleen kahta lehteä, vaikka olen nyt ilmoittanut että haluan jättää taideseuran lehden taittamisen. Toinen on *Virolahden Tulkit*, äidin puoleisen sukuseuran lehti.”

Taideharrastuksia on myös kotipaikkakunnalla. Jaska on virolahtelaissyntyisen kuvanveistäjän *Johannes Takasen* nimikkoseuran puheenjohtaja.

Kuvanveistosta tuli eläkevuosien uusi monipuolinen harrastus. Helsingin työväenopistossa *Erkki Kannoston* ohjauksessa syntyi parin vuoden ajan veistok-

Keskeneräinen työ bodarista on nimeltään ”Hirviö”. Sen valaminen betoniin tapahtuu vuoden 2017 alussa.

Jaska 40-v. betoni, 2015. Omakuva 30 vuotta sitten otetun valokuvan mukaan.

sia savesta, jotka poltettiin, ja nyt tulee Vantaan aikuisopistossa betoniveistoksia, opettajana *Pekka Rytönen*.

Betoni on Jaskan mukaan helpompi työstää kuin kipsi. Sitä saa kilkuttaa ulos muotista aika reippaasti, se ei lohkea.

Aluksi betoniveistokset olivat aika pieniä. ”Mutta nyt on tekeillä tämän korkuinen hirviö”, Jaska piirtää kuvaa ilmaan. ”Tein vuosi sitten omakuvan, vähintäänkin yksi yhteen. Se painaa hirveästi, liikuttelemiseen tarvitaan voimaa.”

Jaskan juhluvuosi alkaa tammikuussa Vantaan aikuisopiston näyttelytilassa. Pistogallerian vitriineissä on esillä parikymmentä betoni-, savi- ja pronssiveistosta.

Jatkossa kuvanveisto kiinnostaa yhä enemmän. Uusi asia on nyt pronssivalu, jota hän on harjoitellut kursseilla Vantaalla ja Taidekeskus Antareksessa Sippolassa Kymenlaaksossa. ”Juustonkuorivahaa, valukanavia ja ilmanavia, 12–17 tunnin pituisia muotin polttajaisia, hiekkapenkkejä ja sulaa metallia”, Jaska listaa prosessin vaiheita.

Jännittävää.

Riitta Astikainen

PVC-grafiikan kurssi

29.–30.10.2016

Itä-Helsingin taideseura järjesti marraskuun alussa PVC-grafiikan kurssin, jonka kärsivällisenä ja neuvokkaana opettajana toimi **Emma Peura**. Grafiikka on jaettu perinteisesti syvä- ja kohopainomenetelmiin. Perinteisillä menetelmillä toteutettu grafiikka on hidas ja työläs prosessi, jossa joka eri vaiheessa tekniikalla on suuri merkitys. PVC-grafiikkaa tehdään muovilaatalle, joka mahdollistaa sekä syvä- että kohopainojäljen ilman hapossa syövyttämistä. Itse olin yllättynyt siitä, että sillä saa hienoakin viivajälkeä aikaiseksi. PVC-grafiikan tiiviskurssi oli mainio grafiikan menetelmien mieleenpalauttaja. Itse olen käynyt joskus kauan aikaa sitten grafiikan peruskurssin, jossa tehtiin kuivaneulaa, pehmeäpohjaa, akvatintaa ja viivasyövytystä.

PVC-levyn kaivertaminen on monin verroin helpompaa kuin puulevyjen kaiverrus, ja PVC-levy on myös erittäin kevyt verrattuna vanerilevyyn. Kaivertimena voi käyttää melkein mitä tahansa välineitä, mutta tietysti parhaita työvälineitä ovat oikeat grafiikan kaivertimet. Telaus-

ja vedostusvaiheessa PVC-grafiikka ei poikkea vanhoista menetelmistä. Se on hidasta ja työlästä, joskin onneksi väriin on kehitetty apuvälineitä, joilla väristä saa transparenttia tai saa sen paremmin telttavaksi. Syväpainoa toteuttaessa paperit pitää kostuttaa etukäteen.

Ja enpä voinut olla taas ihastelematta sitä, kuinka monia asioita käytössämme olevassa Montun työtilassa voi tehdä. Siellä on kaksi grafiikan prässää ja paljon teloja ja lasilevyjä, jotka mahdollistivat monivärikokeilut. Myös mahdollisuudet tehdä perinteistä metalligrafiikkaa ovat olemassa ja akvatintapöytäkin kuulemma löytyy hartsipölyn levittämiseen. Toivottavasti minulla on aikaa joskus vielä osallistua torstain grafiikkaryhmään.

Teksti ja kuvat Susanna Sääskilahti

Anselm Kiefer

olemassaolon peruskysymysten äärellä

Linja-autolastillinen taideseuralaisia ystävineen kävi tutustumassa Serlachius-museoiden näyttelyihin pääkohteenaan Anselm Kieferin näyttely. Museot on palkittu Kotimaan vuoden 2016 matkailuyrityksenä, eikä ihme – näyttelykäynnit sujuivat opastuksineen erinomaisesti. Kiitos myös Itä-Helsingin taideseuran matkasta vastanneille.

Kieferin näyttely Gösta Serlachiuksen museossa keväällä 2016 oli elämys. Työssä kiinnitti huomiota niiden massiivinen koko, symboliikka ja materiaalit. Vastakohtaisuudet vaikuttivat: lyijynraskaaseen tonneja painavaan työhön oli taiteilija yhdistänyt auringonkukkia. Auringonkukka yksistäänkin on vahva symboli. Kuollut maa kituliaine kasveineen ja merkkeineen viittaavat vahvasti historiaan. Samoin vaikuttivat kosmiset työt, joissa katoamattoman tavoittelu yhdistyy poltettuun maahan tai vuorenhuippuihin. Kiefer liittää suurikokoisten teostensa paksuihin maalikerroksiin esimerkiksi sementtiä, hiekkaa, lyijyä, maata, tuhkaa tai vaikkapa kasveja. Hän tekee myös installaatioita ja veistoksia, joita näyttelyssä myös oli mukana. Mielestäni nykyisessä polarisoituvassa maailmassamme Kieferin sanoma vaikuttaa syventymisen arvoiselta ja vahvasti ajankohtaiselta.

Anselm Kiefer on saksalainen kuvataiteilija, joka on luonut massiivisia, monimerkityksellisiä teoksia nykyaikaisen taiteen keinoin. Hän syntyi 1945 lounaisessa Saksassa Donaueschingenissä toisen maailmansodan varjossa. Kiefer suoriti

Alussa (2008) vie katsojan maailman-kaikkeuden luomishetkeen. Maan ja taivaan yhdistävät tikapuut ovat Anselm Kieferin teoksissa toistuva symboli. Kuvatekstin lähde näyttelytekstistä.

ti aloittamiensa lakiopintojen jälkeen 1960–1970-luvuilla taideopintoja Freiburgin taideteollisessa korkeakoulussa sekä Karlsruhen että Düsseldorfin kuvataideakatemoissa. Hänen opettajinaan toimivat muun muassa **Joseph Beyus** ja **Peter Dreher**.

Kieferin kotikaupunki raunioitui sodan pommituksissa pahoin, ja taiteilija eli ensimmäiset vuotensa raunioiden keskellä. On sanottu, että lapsuuden sota-ajan kokemukset ja ympäristö ovat näkyneet hänen tuotannossaan koko hänen uransa ajan. Kiefer lähestyy tuotantonsa alkua ajoilta 1960-luvulta, taidettaan filosofisten ja käsitteellisten prosessien avulla. Ne yhdistyvät tapahtuneeseen todelliseen historiaan ja ympäröivään tilaan. Hänen ”kuvarunonsa” kurkottavat kohti taiteen ulkopuolista ilmaisua, joka

Teoksessa **Mustia hiutaleita** lyijystä tehty kirja lepää lohduuttoman talvimaisen päällä. Maalaukseen liitetyt runosäkeet kertovat holokaustista. Reliefimäisesti törröttävät puun oksat symbolisoivat hautoja tai vanhoja kirjoitusmerkkejä.

kuitenkin nousee vahvasti nähtävästä todellisuudesta uuteen tilallisuuteen. Kiefer määrittelee historiallisia arvoja uudelleen ja keskustelee jatkuvasti töissään olemassaolon tarkoituksesta suhteessa muistoihin sekä olemassaolon ja tekemisen seurauksiin.

Anselm Kieferin isä oli natsipuolueen jäsen. Uransa alkupuolella Anselm Kiefer käsitteli töissään Saksan ja erityisesti natsi-Saksan historiaa. Hän herätti kiivasta arvostelua valokuvateoksillaan *Für Genet* ja *Heroische Sinnbilder* (*Heroic Symbols*) 1969, joissa hän muun muassa poseerasi isänsä käyttämässä wehrmachtin univormussa historiallisten nähtävyyksien ääressä. **Cleant** toteaa, että hän ei näin tehdessään kieltänyt taiteilijana historiallista taustaansa, sillä

taiteilija oli syntynyt sotavuonna 1945. Valkoinen viittaa enkelten asuun teos-sarjassa *Für Genet*. Kiefer kuvaa itsensä sarjassa valkopukukseksi, kädet kohotet-tuna. Puku on Vanhassa Testamentissa majesteettillisuuden ja metafysisien arvon merkki. Esiintyessään näin taiteili-ja on tehnyt kuvissaan tietyn heraldisen valinnan totuudesta ja tietoisuudesta. Pukeutumalla militaristisen ikonografian mukaisesti Hitlerin tervehdykseen hän halusi kiinnittää huomiota taiteilijana olemisensa demoniseen ja diktatuuri-seen puoleen, ei hengelliseen, kuten toisessa teossarjassaan. Kiefer loi nämä kaksi hänestä itsestään kertovaa esitystä studiossaan Hornachissa, Buchenin alu-eella. Teoksissa yhdistyivät taiteen kak-sinaisuus: negatiivinen ja positiivinen, sankarillisuus ja demonismi. Kieferiä

syytettiin 1970-luvulla natsien ihailus-ta, eikä ymmärretty teosten todellista viestiä: saksalaisten on kohdattava omat kipupisteensä. Taiteilija halusi käsitel-lä saksalaisen kulttuurin suhdetta kol-mannen valtakunnan syntyyn sekä näin osallistua poliittiseen ja eettiseen keskus-teluun.

Hornachin-aikaiset työt viitoittivat tai-teilijan tietä kohti maalauksia, jotka alkoivat täyttyä kirjoituksista, merkeistä, kuvista ja erilaisista objekteista. ”Ter-minaattorin ja enkelin välitilassa olemin-en” johti Kieferin uudenvälisiin tapoihin kohdata olemassaolo. Teoksessa *Jeder Mensch steht unter seiner Himmlesku-gel* 1970 babyynsinisen kupolin alla on kuvattuna taiteilija valkoiseen pukeutu-neena kädet koholla. Kupoli kuvaa kosmista täydellisyyttä ja raunioitunut, poltettu maa muistojen aluetta, jolta taide kurottaa valoon. Hänen kuvakie-lessään on taidehistoriallisia lainauksia ja symboleita. Taiteilijan töissä esiintyy voimakasta polarisointumista, vastakkain-asettelua. Luontoa voi esittää puunkap-paleet tai puut, kaupunkikulttuurin sisin-tä olemusta esitetään arkkitehtuurisella kuvastolla kuten muureilla ja torneilla,

Osa teoksesta **Lehmusten alla on nurmen nukkua** taittelemalla kukkaa, siellä se nytkin nähtäisiin. Nimi viittaa keskiaikaiseen lauluun *Lehmusten alla ja Berliinissä sijaitsevaan Unter den Linden -katuun*. Teoksessa heleän vih-reästä pinnasta nousee punertavia ja vaaleita kukkia.

Osa teoksesta **Olemus-olemassaolo** *Essence – Existence* 2011.

Die Grosse Fracht (Suuri rahti) 1935 – 1995. Öljy, emulsio, auringonkukat ja lyijy kankaalle. Runnellun maan edessä nähdään hävittäjälentokone ja uutta elä-mää siemenissään kantavia auringonkuk-kia Teoksissaan Kiefer yhdistää alun ja lopun, kumpaakaan ei ole ilman toista. Teos käsittelee menneen ja tulevan suh-detta. Kuvateksti näyttelytekstistä.

jotka antavat suojaa ja pakopaikan. Ke-syttämätön luonto ja kaupunkiympäristö ovat vastakohtapareja. Matkasta näiden välillä voi tulla emotionaalinen, kulttuurin konflikteja kuvaava mielenmatka, jonka

Der fruchtbare Halbmond (Hedelmällinen puolikuu) 2008. Massiivisessa teoksessa on läsnä merkkejä historiallisesta muistista ja kulttuurin hajoamisesta.

avulla taiteilija jäsentää muistoja ja luo uudelleentulkintoja. Sisäinen ja ulkoinen yhdistyvät.

Ajanjaksona 1970–1984 historiallinen materiaali ja emotionaalinen raskaus johtivat infernaalisiin sokkeloihin, jotka taiteilijan oli käytävä läpi. Ääripäinä ovat eros ja thanatos, rakkaus ja kuolema. Kiefer tekee sisäisen matkansa pimeyden läpi ryhtymällä maalamaan ja ilmaisemaan itseään arkkitehtonisen projektin avulla. Hän aloittaa projektin Hornachissa ja jatkaa sitten Barjacissa. Kiefer kiinnostui 1980 juutalaisesta salatieteestä, kabbalasta ja alkemiasta tarkoituksenaan löytää sisäinen valo puhdistumisen tiellä. Dualismi hyvän ja pahan välillä tuotti sarjan maalauksia, joissa tummat pimeyden voimat ja värit esintyivät jopa niin, että symbolisuus jää pois.

Kiefer alkaa tulkita myös vanhoja germaanisista taruja uudelleen. Raunioiden ja fragmentaaristen myyttikertomusten kahlaaminen antoi tietä ajatukselle uudelleensyntymästä, jota hänelle historiallisesti edusti juutalaisten joukkomuutto Uuteen maahan.

Vuonna 1984 Israelissa käyntinsä jälkeen Kiefer kiinnostui vanhoista kulttuureista ja matkusti eri puolilla maailmaa tutkien muinaisten kulttuurien fragmentteja ja viehättyi erityisesti suurista rakennelmista kuten pyramideista ja mastaboista, ja on jatkanut edelleen tutkimusretkiään saven ja puun käytöstä erilaisiin asumuksiin. "Puhtaan ruumiin" idea yhdistyy Kieferillä mystisellä tasolla saven väriin samoin kuin muistot. Kaikki, mikä kuolee ja tulee saven kaltaiseksi,

syntyy uudestaan jumalaisena.

Vuodesta 1993 Kiefer on asunut Ranskassa. Aluksi hän asettui Etelä-Ranskaan, Barjaciin, jossa hänellä on vanhaan silkkitomoon rakennettu ateljee, *La Ribotte*. Kiefer on luonut 35 hehtaarin alueesta kokonaistaideteoksen, joka sisältää monumentaalitaidetta ja installaatioita. La Ribotte merkitsee taiteilijalle elämää itsessään sellaisena kuin se on ilman ajan tuomaa kipua. Konstruktiviset teokset osana maisemaa yhdistyvät runollisiin päämääriin ja ne viittaavat pikemminkin tulevaisuuteen kuin menneeseen. Teoksissa on paljon sementtiä. Sementin käyttö Kieferillä on lähtökohtaisesti samanlaista kuin saven materiaalina. Teokset saavat muotoja torneista, aalloista ja kuutiomaisista elementeistä. Niissä on fragmentaarisuutta. Työt yhdistyvät myös kielen rakenteisiin ja kielifilosofiaan.

Vuodesta 2007 Kiefer on työskennellyt Pariisin lähellä Croissy-Beaubourgissa sijaitsevassa ateljeessaan. Kyseessä on vanha, 36 000 neliömetrin kokoinen halli, joka on täynnä hänen valmiita ja keskeneräisiä töitään. Tällä hetkellä suurin osa Kieferin töistä on juutalaisten taidekeräilijöiden hallussa. Läpimurto Kieferin teoksille oli esiintyminen Venetsian

biennaalissa, jossa hän edusti Saksaa yhdessä **Georg Baselitzin** kanssa vuonna 1980. Kieferin suurista maalauksista tuli tällöin väistämättä mieleen natsi-Saksan keskitysleirien tyhjä parakit. Näyttely oli Kieferin kansainvälinen läpimurto, vaikka Saksassa pelättiin, miten muu maailma suhtautuisi hämmentäviin ja hyökkääviin töihin. Kieferiä alkoivat ostaa ensin Hollannin juutalaiset, sen jälkeen markkinat avautuivat Yhdysvalloissa.

Kiefer nostaa historiasta esille asioita, jotka vaikuttavat myös tulevaisuuteemme.

*Teksti ja kuvat
Kirsti Pesari*

Lähteet:

Anselm Kiefer – Teoksia Grothe-kokoelmasta. www.serlachius.fi

Celant, Germano. Anselm Kiefer Ut pictura poesis. Teoksessa Anselm Kiefer. Guggenheim Museum Bilbao 2007.

Saksalaistaitelija Anselm Kiefer lehdelte: Minussa on Hitlerin atomi. Yle. <http://yle.fi/uutiset/3-8352105>

Pääkkönen, Sirpa. taidetarkkailija.blogspot.fi

Vanhojen arkistojen siivoustalkoot

Seuran varastoon on vuosikymmenten aikana kertynyt runsaasti materiaalia, turhaa sekä tärkeää. Vanhojen arkistojen siivoustalkoiden jälkeen pitäisi toiminnastamme kertovien tietojen olla selkeästi saatavilla.

Houkutusia-Temptations

Sikspäkki Strömforsin Vinttigalleriassa 28.6.-17.7.2016

Kuuden taiteilijan ryhmä, Sikspäkki, johon kuuluvat: **Ritva Juselius, Jaako Liukkonen, Ritva Lumiaho-Pesola, Kirsti Pesari, Tuija Mylius ja Sirkka Raikamo** avasi yhteisnäyttelynsä Strömforsin Vinttigalleriassa Loviisassa.

Ryhmä on syntynyt 2011 ja toimii vain näyttelyiden merkeissä. Houkutuksia oli Sikspäkin kolmas yhteisnäyttely, edelliset olivat 2011 Pieksämäellä Kulttuuripapilassa ja 2014 Tammisaaressa Galleria Perspektiivissä.

Vinttigallerian ehkä haastavakin tila saatiin jaettua tasapuolisesti ja kukin käytti saamansa tilan oman harkintansa mukaan, niinpä näyttelystä muodostui hyvin monipuolinen. Mukana oli akvarelleja, akryyli- ja öljymaalauksia, tussitöitä, piirustuksia, grafiikkaa ja veistoksia.

Hallitseva teos oli takaseinän yhteisteos, joka koottiin paikan päällä ehdolle tuoduista töistä. Se oli mainio houkutus tulla tutustumaan koko näyttelyyn.

Avajaisiin saapuneista useat tutustuvat myös ensi kertaa Strömforsin kesäiseen ruukkimiljööseen ravintoloiheen ja butiikkeineen. Kesätahtumat Strömforsin Ruukilla lisäsivät näyttelyssä kävijöiden määrää.

Taiteilijoiden tavoitteena oli välittää katsojalle tekemisen iloa ja nautintoa. Näyttelyn suunnittelu, toteuttaminen ripustuksineen ja avajaisineen on aina melkoinen urakka. Kun paikallinen Loviisan Sanomat kirjoitti "Vinttigalleria täynnä houkutuksia", olimme kaikki taas tyytyväisiä.

Ritva Lumiaho-Pesola

Taideseuran ulkopuoliset näyttelyt

Jäsenemme ovat järjestäneet omia näyttelyitä sekä osallistuneet seuran ulkopuolisiin yhteisnäyttelyihin. Eurooppasalissa esiintyivät Liikkuvat akvarellit Matissen talo -näyttelyllään. 'Liikkuvien' joukossa Matissen talolla ja ranskalaisissa maisemissa maalaamassa oli runsaasti akvarellestejamme.

Avajaiskutsuja sateli jäsentemme näyttelyihin myös Eurooppasaliin; Näkökulmia Eurooppaan, Kaapelitehtaan Puristamoon; Ajan aavistus ja Puoli vuo-

sisataa, Gallery Kadieffiin, Laajasalon kirkolle ja Laajasalon Ylistalolle, Galleria 4-kuus; Puhu minulle punaisesta ja Playing in the Wind, Kangasalan Taidetila Terraan; Pakenevat oliot, Galleria Foggan; Asking in Surprise, Vuotalon kirjastoon, Akvart-galleriaan; Kun maailma aukeaa, Galleria Alliin; Kahvitauko ja Gumbostrand Konst & Formiin, Kuukauden nuori taiteilija -ryhmään.

Maila Niskanen-Kopio

Elämyksiä kesässä

Ritva Lumiaho-Pesolan ja Kirsti Pesarin maalauksia ja grafiikkaa Herttoniemen metroaseman Taukotilassa 30.6.-31.7.

Kesäisiä maalauksia, pääosin akvarelleja ja grafiikkaa ripustettiin osuuskunta Herttoniemen Pumpun aktivistien pyynnöstä Taukotilan pieneen tilaan. Näyttelyn rakentaminen keskeneräisiin tiloihin vaati meiltä kärsivällisyyttä, pitkämielisyyttä ja ennen kaikkea luovuutta ts. kekseliäisyyttä.

Kokonaisuus Taukotilassa oli nimensä mukaan valoisa ja suvea tulvillaan, vaikka paikalle luvattu valaistus ei koskaan toteutunut. Paikalla oli monenlaista toimintaa, joten kävijöitä näyttelyssä riitti ja teimme taas kerran Itä-Helsingin Taide-seuraa tunnetuksi. – R L-P

Kuva Maila Niskanen-Kopio

Puotilan Meripäivät

Aurinkoa ja puuskaista tuulta, pitkä pöytä vihreällä nurmella, näkymä merelle ja kasvimaalle.

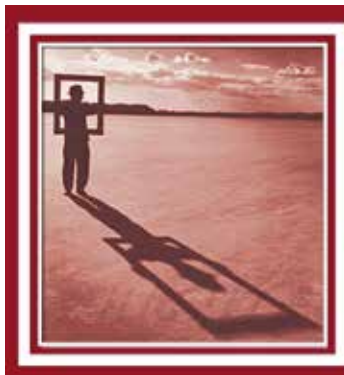
Siinäpä olosuhteet maalaustapahtumalle sunnuntaina 22.5.2016, jolloin taideseuramme osallistui ensimmäistä kertaa Puotilan Meripäiville.

Maalaustapahtumassa syntyneet teokset ripustettiin naruille odottamaan tekiänsä kotiinlähtöä. Tuuli sai teokset kieppumaan, lentämään, paukkumaan kuin oikeat purjeet. Lapset juoksivat nauraen lentävien töidensä perässä. Yksikään noin sadasta teoksesta ei jäänyt tuulen teille vaan kaikki löysivät omistajansa.

Kuva Lea Lakio

Ritva Juselius

KEHYSTÄMÖ & GALLERIA
ARS LONGA

- **KEHYSTYKSET**
- **TAIDEMYYNÄ**
- **KAKSI VUOKRATTAVAA
GALLERIATILAA**

**Laadukas kehysmallisto.
Tervetuloa!**

Avoimna ti-pe 10-17 (tauko 13-14), la-su 12-15, ma suljettu
Taulujen kuljetuspalvelu

Ars Longa
Valkoisen Ristin talossa, Linnanherrankuja 4, Vartiokylä,
00950 Helsinki. Puh. 040 125 4000, arslonga.fi

jankkoitaista

Kevään 2017 kurssit

● **Ölji- ja akryylikurssi** sopii aloittelijoille ja pidempään harrastaneille. Opettaja Merja Salonen Di Giorgion johdolla maalataan 8 kertaa ja itsenäisesti 4 kertaa. Kurssi kokoontuu maanantaisin klo 15-21. Ryhmän koosta riippuen jakautumista iltapäivä- ja iltaryhmiin suositellaan. Opettaja antaa ohjausta klo 16-19. Kurssi alkaa 23.1.2017. Hinta on 75 euroa.

● **Tiistaipaja** on tarkoitettu itsenäiseen työskentelyyn tottuneille maalareille. Kevätkaudella on 12 maalauskerää. Opettaja Päivi Maunu antaa maalausohjelman ja on paikalla 4 kertaa kauden aikana. Kurssi kokoontuu tiistaisin klo 10-14, opettaja on paikalla klo 10-13. Kurssi alkaa 24.1.2017. Kurssin hinta on 75 euroa.

● **Elävänmallin piirustus-kurssilla** toteutetaan mallipiirustusta ja/tai croquis-piirustusta. Kurssi kokoontuu 12 kertaa, opettaja Dan Palmgren on paikalla 5 kertaa. Kurssi kokoontuu tiistai-iltoina klo 18-20 ja alkaa 24.1.2017. Osallistumismaksu on 10 euroa/kerta.

● **Kokeileva tussikurssi** sopii aloittelijoille ja pidempään harrastaneille. Kurssilla tutustutaan monipuolisesti erilaisiin tussitekniikoihin ja etsitään omaa ilmaisua kokeilevassa hengessä. Kurssi kokoontuu keskiviikkoisin klo 18-20 yhteensä 12 kertaa: 11 kertaa opettaja Janne Torisevan johdolla ja kerran itsenäisesti. Kurssi alkaa 25.1.2017. Kurssin hinta on 75 euroa.

● **Torstaipaja** on suunnattu hajuttomia menetelmiä käyttäville. Opettaja Katariina Salminen antaa maalausohjelman, jonka parissa työskennellään 8 kertaa itsenäisesti ja 4 kertaa opettajan ohjauksessa. Kurssi kokoontuu torstaisin klo 10-14, opettaja on paikalla klo 10-13. Kurssi alkaa 26.1.2017. Kurssin hinta on 75 euroa.

● **Grafiikkaryhmä** työskentelee itsenäisesti ilman opettajaa. Osallistuminen edellyttää aiempaa kokemusta grafiikan teosta. Kurssi kokoontuu torstaisin klo 18-21 ja alkaa 26.1.2017. Hinta 30 euroa.

● **Akvarellimaalauskurssilla** maalataan seuran tiloissa tai muualla opettaja Elina Tammiranta-Summan kurssisuunnitelman mukaisesti. Kurssi kokoontuu lauantaisin klo 10-13 yhteensä 12 kertaa: 11 kertaa opettajan johdolla ja kerran itsenäisesti. Opettaja on paikalla klo 10-12. Kurssi alkaa 28.1.2017. Kurssin hinta on 75 euroa.

Tiedustelut ja ilmoittautumiset : kurssisihteeri.ihts@gmail.com

Taiteen perusteiden lyhytkurssit: Kurssit sopivat aloittelijoille ja kertauskurssina myös edistyneille. Opetus tapahtuu luentoina kuvaesimerkein ja niistä keskustellen sekä omakohtaisena työskentelynä käsiteltyjen asioiden pohjalta. Tekniikka on vapaavalintainen. Opettajana molemmilla kursseilla toimii taiteilija, FM Helka Immonen.

Kevään mielenkiintoiset lyhytkurssit sekä kesäkurssit ovat työn alla ja niistä ilmoitetaan tarkemmin alkuvuoden tiedotteissa ja seuran kotisivulla.

jankohtaista

Kuva Anita Puumala

Akvarelli- kurssin päättäjäiset

Syksyn viimeisenä akvarellimaalaus-päivänä oli tehtyjen töiden loppukatselmus yhdessä opettaja Merja Salonen Di Giorgion kanssa. Pöydässä oli pientä purtavaa kahvien kera.

LUKAS

Huippuluokan Lukas-taiteilijatarvikkeet Saksasta ulottuvillasi. Tuotteet ja värikartat löytyvät www.lukas.eu Ammattilaisen ostopaikka Kaapelitehtaalla!

farbe.
taiteilijatarvikeliike

Tarkista aukioloajat: www.farbeoy.com
Puh. (09) 694 9791 • Tallberginkatu 1 C, 2. krs. Käytävägalleria.

Jäsenmaksut ja jäsenkortit

Taideseuran jäsenmaksu vuonna 2017 on 40 euroa/vuosi, nuorisojäsenet (13-18 v) 20 euroa/vuosi. Lisäksi uusilta jäseniltä velotetaan 3 euron kirjaamismaksu. Jäsenkortti ja laskulomake jäsenmaksun suorittamiseksi lähetetään tammikuun tiedotteen mukana.

Henkilöt, joiden jäsenmaksu vuosilta 2015 ja 2016 on maksamatta, poistetaan jäsenluettelosta. Vuoden 2017 vuosinäyttelyyn osallistujilla pitää olla vuosien 2016 ja 2017 jäsenmaksut maksettu. Jäseneksi liittyminen: ihts.talous@gmail.com tai puh. 040 820 2877.

Alennusta

Columbuksen Suomalaisesta Kirjakau-pasta saa edelleen 20% alennusta taide- ja konttoritarvikkeista. Muita alennusta myöntäviä liikkeitä ovat ainakin Ars Longa, Farbe Oy, Tempera, Giotto.

Itä-Helsingin Taideseuran
jäsenlehti 2016

LEHDEN TEKIVÄT:

Jaakko Liukkonen
Maila Niskanen-Kopio
Kirsti Pesari
Matti Elomaa
Matleena Heikkilä

Itä-Helsingin Taideseura
Kerhotalo Saseka
Kalkkikiekankuja 6
00980 Helsinki
www.itahelsingintaideseura.fi

Jäsenmaksu 2017 on 40 euroa
nuorisojäseniltä 20 euroa.
Uusilta jäseniltä lisäksi
kirjaamismaksu 3 euroa.

Pankki: Nordea
IBAN: FI08 1388 3000 3018 08
BIC: NDEAFIHH
Y-tunnus: Y-0821060-0

Itä-Helsingin Taideseura ry

Syyskokouksessa 12.11.2016 valittu hallitus vuodelle 2017:

puheenjohtaja	Kirsti Pesari	050 341 2441
varsinaiset jäsenet:	Riitta Astikainen	040 820 2877
	Anita Puumala	050 525 7949
	Maila Niskanen-Kopio	050 561 8005
	Matleena Heikkilä	050 346 4765
	Anja Meri	050 595 7221
	Vesa Urtti	040 044 7383
	Hanna-Mari Kanervo	040 730 4511
	Tapio Koskenmäki	050 539 2350
	Saara Seppälä	040 060 3613
varajäsenet:	Paula Koski	040 552 6913
	Helga Tollander	040 756 5614

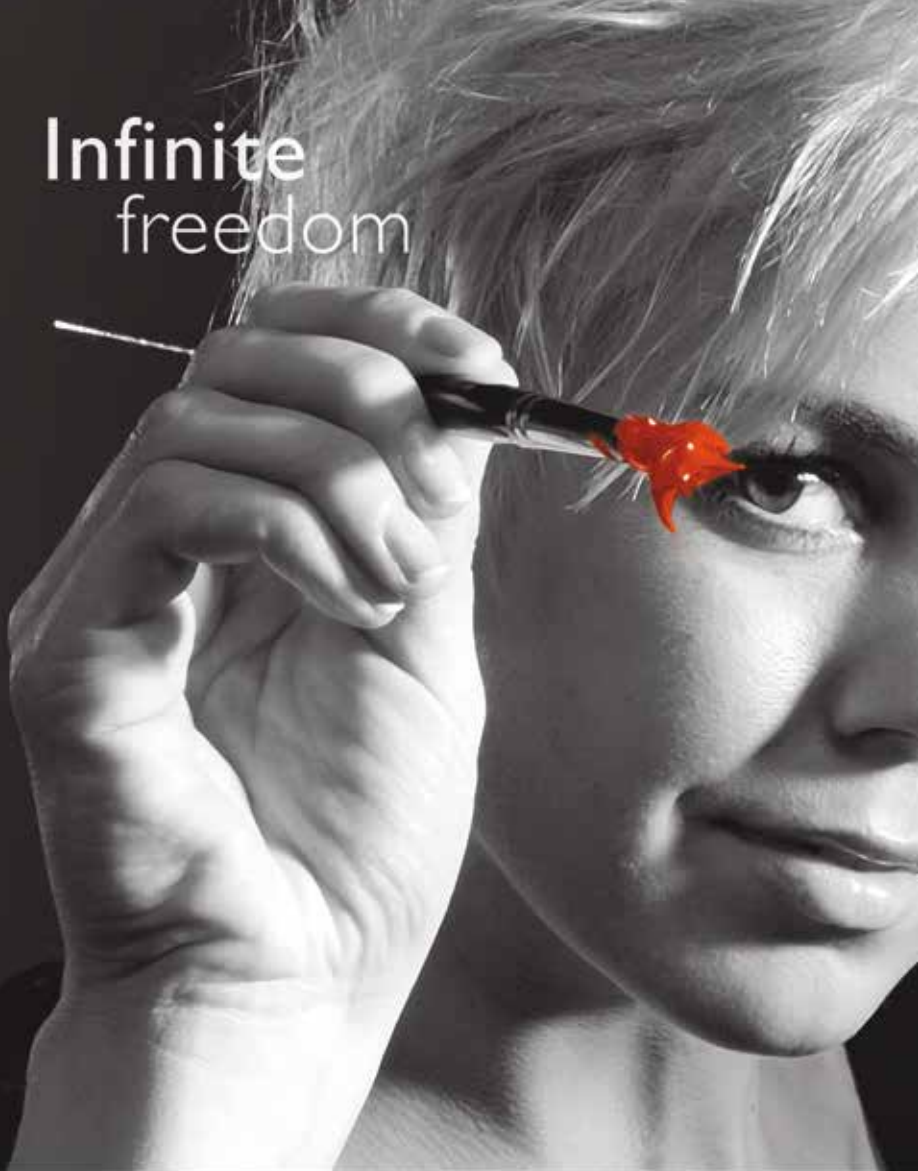
Hallituksen jäsenten tehtävät määräytyvät ensimmäisessä kokouksessa 2017.

Muut vakinaiset tehtävät hallituksen ulkopuolisilla jäsenillä:

tiedotusryhmä (kosisivut)	Matti Elomaa	050 349 6849
emäntä, hankinnat	Saija (Tipsa) Nykänen	040 753 6339
toiminnantarkastaja	Anna-Kirsti Kemppinen	045 320 9391

Cobra
infinite
freedom

Infinite
freedom

water mixable oil colour

vesiohenteinen öljyväri

Maalaa mitä todella haluat. Unelmista kuviksi.
Luo jotain uutta – koska ja missä tahansa haluat.
Koe Cobra vesiohenteisen öljyvärin rajattomat mahdollisuudet.

 Tempera www.tempera.com